

Instan lausunto aiheesta HE 109/2024 VP – Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2025

Insta kiittää mahdollisuudesta antaa asiantuntijalausunsa Hallinto- ja turvallisuusjaostolle.

Erityisen tärkeitä aiheita kannaltamme ovat seuraavat

1. Tuki puolustusteollisuuden kansainvälisissä ponnisteluissa ja vienninedistämisessä
2. Puolustushallinnon hankintatoimen resurssointi

1. Tuki puolustusteollisuuden kansainvälisissä ponnisteluissa ja vienninedistämisessä

Puolustusministeriön resurssointi vienninedistämiseen ja kansainväliseen materiaaliyhteistyöhön tulisi varmistaa ja siihen kohdentaa henkilöresursseja. Toiminnalla tällä alueella on usein vahva poliittinen sidos ja yritysten toimintaedellytykset poliittisella areenalla heikot. Monet maat panostavat tähän huomattavasti ja tätä kautta auttavat omaa puolustusteollisuuttaan kasvamaan ja kansainvälistymään. Erityisesti tulisi turvata asemaamme pohjoista ulottuvuutta koskevissa hankkeissa.

TKI -rahoituksen osalta olisi hyvä mahdollistaa rahoituksen käyttö myös suoraan hankintoihin liittymättömään toimintaan ja tuotteiden testaus sekä hyväksyntätoimintaan. Näin mahdollistetaan tukea vientimielessä kiinnostavilla tuotteilla vaikka puolustusvoimille ei olisikaan juuri nyt aktiivista hankintaa käynnissä, sekä KV -tutkimustoimintaan osallistuminen. Tuotteiden käyttö tai vähintään hyväksyntä kotimaassa on usein edellytys ulkomaille myytäessä. Lisäksi TKI -rahoituksen n.10 Meur määräraha on melko vaatimaton.

Instan kansainvälistymisen kannalta erittäin tärkeä hanke on pohjoisten alueiden yhteisen ilmapuolustuksen johtaminen ja kehittäminen, joka perustuu ilmavoimien komentajien tekemään aiesopimukseen. Pohjoismaista Norja ja Tanska ovat kiinnostuneita Suomalaisesta ilmapuolustuksen johtamisratkaisusta, joka on edistyksellinen. Kiinnostuneita maita löytyy myös Baltiasta sekä Euroopasta. Norja on hankinnassaan pisimmällä ja sen tekemät ratkaisut määrittävät tulevaisuuden suuntaa. Samaan aikaan NATOn ilmakomponentin johtamisjärjestelmä ACCS on vastatuulella ja se avaa Suomelle mahdollisuuden toimia suunnannäyttäjänä integroidun ilmapuolustuksen alueelle. Ilmapuolustuksen merkityksen tajuaa helposti kun seuraa mitä Ukrainan ja Israelin alueilla tapahtuu.

Tämän kaltaista hanketta voidaan edistää perinteisesti kaupallisesti, mutta kyseen voisi tulla myös malli jossa hallintojen tasolla (G2G) sovittaisiin kokonaisuuden yhteisestä kehittämisestä.

2. Puolustushallinnon hankinnat ja hankintatoimen resurssointi

Näemme että kriittisiä hankintoja tulisi ohjata kotimaiselle teollisuudelle ja ulkomailta tehtäviin hankintoihin hakea roolia kotimaisille yrityksille esim. teollisen yhteistyön velvoitetta käyttämällä. Tämä auttaa teollisuutta verkottumaan ja luomaan yhteyksiä, joita kansainvälistymiseen tarvitaan. Samalla turvataan kansallista huoltovarmuutta osaamisen suhteen. Puolustusvoimien strateginen kumppanuusmalli on osoittautunut tehokkaaksi elinkaarenhallinnan palveluissa, mutta mallia voitaisiin myös käyttää enemmän kriittisten suorituskykyjen kehittämisessä sekä integroinnissa ja samalla toteuttaa jo aikaisemmin tehtyjä linjauksia kansallisesti kriittisistä suorituskyvyistä ja niiden huoltovarmuudesta.

Näemme myös tärkeäksi varmistaa että Logistiikkalaitoksen hankintoja toteuttavalla organisaatiolla on riittävän resurssit selvitä tehtävistään. Hankintojen lukumäärät ovat kasvaneet ja tämä vaikuttaa suoraan puolustusvoimien kykyyn tehdä pienempiä hankintoja esimerkiksi pienemmiltä kotimaisilta yrityksiltä. Aikaisempina vuosina tähän toimintoon on kohdistunut supistuksia.